

הגדול
אומרים

עמוס קינו על בן גוריון: „הכישלון הגדול
ביחוד של העם היהודי בעת החדשה“ *
הצד האפל של הרכוש הנוש

„בצינורות המקובלים“

על הסיגנון והאופן שבהם תפקדה מערכת הביטחון, בתקופת כהונתו של דויד בן גוריון כראש הממשלה ושר הביטחון, מעיד אריה דינסר צ"ק במדורו „מזכרונות הארכיון“, שם הוא מספר כיצד הוחלט על פעולת התגמול בכינרת, בשנות החמישים הראשונות: „כאילו פרקציות שוחחתי עם הרמטכ"ל משה דיין, וראיתיו אם הפעולה הותרה כמפורש וככל ממהרה על-ידי הדין, השיב לי משה דיין: „על פניו פעולת התגמול סיכמתי עם בוגי. גם על היעדים וגם על הכוחות שיופקלו. הוסכם שאני אכצע היערכות הכוחות לקראת 3 לפנות בוקר, שעת השיון. אך אחרי שהכל היה מוכן ומאורגן — לפני התחלת הפעולה — עלי (הרמטכ"ל) להתקשר עם ראש הממשלה ושר הביטחון כדי לקבל „אור ירוק“ סופי. ואכן, אמר דיין, זמן קצר לפני שעת האפס התקשרתי, במקובל, עם אלימ נחמיה ארגוב, ודיווחתי לו כי הכל מוכן לפעולה כמוסכם וכיכשתי ממנו לקבל מכוני. אישרו סופי לפני שאתן את הפקודה לזון. נחמיה אמר לי — ספר דיין — כי יגיש לבוגי, הכיתה ויחזיר לי טלפון, ולאחר זמן-מה טלפון ואמר: „אור ירוק. אפשר לפעול... וממשיך דינסר צ"ק לצטט את דיין: „על כל פנים, אני קיבלתי את הפקודה בצינורות המקובלים, וכך פעלתי...“ (מערב)

של מודרני, או לא-מודרני. המהפכה הפנימית, למשל, אימצה לה דווקא את אורח-החיים הפשוט כמפגן על-ידי הנהגתה עד עצם היום הזה, ואולי זה אחד הדברים המצליחים אותה. במקום זה כאה הממלכתיות. ליתר דיוק: לקחו רק את הברק החיצוני של הממלכתיות. בלי שישנו במשך 25 שנה, שום חוק לפיקוח ממלכתי על המערכת הפוליטית-המפלגתית. לקחו את הראויות, את הדריגה, את המעמד, את הטקסיות, את השדר והשררה — ולא את הביקורת של הממלכה. כאן ניצר שבר... „אין גם לשכוח את המלחמות שעברו עלינו. אפילו מלחמות-מזוויה או מלחמות-קיום — והמלחמות שלנו היו כאלה — בסופו של דבר יש להן גם צד אפל. אבותינו כבר קבעו חוקים מהמירים לגבי שלל. אני אומר: מלחמת השחרור, שלא היתה לה דוגמה מבחינת ההירואיות, היה לה גם צד אפל של הרכיש הנטושי, שאכל כבר אז בכני דורי כמו חומצה גופריתנית. ולכל מה שהתחיל אז — כאה תאוצה נוראה אחרי מלחמת ששת הימים. נוצרה אשלייה, אימפריאליזם, אסור להתעלם מכך...“ (מערב)

„חלקלק“

כמו פורמייקה“

על הופעת שר הביטחון שמעון פרס בטלוויזיה, שבה הציג את מועמדותו למישרת ראש-הממשלה נוכח פני האומה, כתב העיתונאי יואל מרכוס: „הנה הוא צופה כבר פרס בטלוויזיה. חלקלק כמו פורמייקה. כל חיך במקומו. כל הרמת גבה מחויבת. כל מילה מתוכננת. נקי, אלגנטי, סטרילי. טוב מכדי להיות אמיתי, היו אימורים על כך הבריטים. הסתיים השידור והמילים המהוקצעות נעקלו במהירות כמו ארוחה מינית, בלי להותיר הרבה להנות ולהיכור בו — ונתרנו בלי תשובה על השאלה בעצם למה הוא ולא משהו אחר...“ (הארץ)

דרווי להשכיר

על מחול-השדים המתנהל בתוככי העדה הדרווי, זית, לקראת הבחירות, שבמהלכו החליטו עד כה כבר יותר מ-10 מועמדים-בכות להציע מועמדותם כדרוים למפלגת העבודה, מגיב נימר נמר, ברשימתו „מכור פומבי“. הוא מונה את הכישורים שלהם נזק המועמד-הדרווי הממוצע של מפלגת העבודה:

1. כהתחשב בנסיבות, הגיל לא משנה.
 2. בקראת בעריכת הפלוח ומפיקת קינגיטיו.
 3. בעלי דירות מרווחות להכנסת אורחים.
 4. חוסר התעניינות בתחומים: חינוך, מדע, לארץ, טכנולוגיה...
 5. להתחייב מראש על ביטול חוק-החנינה-הכה.
 6. יותר על כל הקרקעות שברשות התושבים למען הפיכת בני העדה מפלחים ורועי-מקנה לאנשי ביטחון ופקידות בכירה.
 7. תמיכה של חמולה ענפה ומכובדת!!
- ג.ב.: המועמדים אינם זקוקים לתקציב מקופת המדינה. הם יזמנו את הוצאותיהם ככוחות עצמם — ההקצבות המגיעות להם יעברו למשרד-הביטחון לרכישת אפי"ש, כי אין סדר מהפלת ממשלות בישראל!!!

מועמדים!! אל תחמיצו את ההזדמנות. זיכרו כי כל מועמד חייב לגייס חמש תמימות.

נ.ל.נ.ב.: נוסף לנוסף בזה, כותב שורות אלה החליט לרוץ אף הוא — תחסות לו חמש תמימות כיוון שלא הצליח לשכנע אפילו את אשתו בחתימה למענו!!! (חזותם — על המשמר)

פסוקי השבט

- ראש-הממשלה לשעבר הגב' גולדה מאיר: „גם בן גוריון וגם אשכול וגם אני עשינו שיגאות.“
- שר הביטחון שמעון פרס: „אינני גאון ואינני מושע, אך בטוח שהמדינה תעלה על דרך של חוץ.“
- ראש-הממשלה יצחק רבין על מא"ב בקו הצפוני למערב: „אני אופטימי. אני רגיל להוביל צבא לניצחון, לא לתבוסה.“
- שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'י: „ערב פרישתו: „בשנה הבאה בירושלים הבנויה והבטוחה.“
- הרב הראשי, הרב שלמה גורן: „הרי ידוע לכל שלמה המלך היה מקורב מאד לנשים...“

לפרץ שתי נשים. אחת חוקית. אם ילדיו, ושניה הידועה בציבור, שגם היא אם לילדיו. פרץ מפרנס את שתיהן. מחלק את זמנו בין בתי השתיים. הדי מעשה-ההתאבדות של אברהם עופר עדיין מהד-הדים במינון הכנסת. הח"כים מנסים להיזכר כיצד נודע להם על ההתאבדות, ואין הגיב. שרה-בריא ויקטור שם טוב היה בביתו כשצילצל אליו מזכיר הממשלה, והודיעו על ההתאבדות. שם-טוב המומם ירד מייד לחוב, חצה את הכביש ועלה לביתו של ח"כ אריעזר ריבין, הגר מולה. כסיפור לרוגן מה קרה, אמר זה: „אתה עושה ממני צחוק!“ רק אחרי ששם-טוב הלך, החל מאמין בהתאבדות, ולדבריו לא עצם עין כל הלילה.

ח"כ גאולה כהן ממר ישיבה במסורת הוויכוחים והי מריבות עם חברי-הכנסת בעת עבודתו עם אחת הלהקות הצבאיות. כשפתח את ההקדמה, התפלא לגלות בה את הסכום: חמישה מיליון לירות. גוקי, שגישה לחששת אלפים לירות בלבד, מיהר לברר את

מרות הערב הסגור, נפתחה הדלת ולמקום נכנסו שחקני קבוצת הכדורסל מובילי-רגלי וארוה, שניצחו באותו ערב את מכבי תל-אביב. לכבוד האור-חיים האיטלקיים עבר שר, יחד עם כוכב הקבוצה איוואן (ה-איוס) ביסון, לסיירת שירים איטלקיים. בשעה שתיים בלילה נפתחה שוב הדלת, ולמקום נכנס שמואל פרא"ל טר-שרון בחברת אשתו אנטו. יואל קיבל את הנכנסים בסיד-רת שירים בצרפתית ובאידיש. בשעה שתיים וחצי בלילה חזר שר למקורות, ויחד עם הפיר-סומאי דויד תמיר ואחותו ערנה, הנשואה למנכ"ל מיפ-על-הטכסטיל נילית, גרעין הוכרז, המשיכו השלושה בשירה בעיברית עד אור ה-בוקר.

הפתעה בלתי-רגילה נגי רמה לרקדן ג'וקי ארקין. הוא קיבל המחאה מצה"ל עבור עבודתו עם אחת הלהקות הצבאיות. כשפתח את ההקדמה, התפלא לגלות בה את הסכום: חמישה מיליון לירות. גוקי, שגישה לחששת אלפים לירות בלבד, מיהר לברר את

אריק ושושיק לביא

שחגו לפני שבוע 20 שנה לנישואיהם, הופיעו כאשר בעת הצגת-קולנוע מיוחדת, קיבלו שי משי קומלביץ, מנכ"ל חברת תמרוקים ישראלית. את החגיגה האמיתית ערכו השניים השבוע בבריסל, לשם הוזמן אריק להופעה. המתנה שהעניק הוא לאשתו לציון המאורע המשמח: צירופה למסעו בבלגיה.

לעברה: „אולי תפסיקי עם הטרור שאת משליטה פה?“ ח"כ חביב שמעוני התריס בפני גאולה: „לא שומעים אותך ולא רוצים לשמוע אותך, שמענו אותך מספיק!“ השיבה לו גאר לה כלידה נעלבת: „לא שואלים אותך מי שומע ומי לא שומע!“

מיקרה בלתי-נעים ארע לעורך-הדין צבי לידסקי. הוא מסר את מכונית הפונ-טיאק המפוארת שלו למוסך, ובמקומה קיבל את מכוניתו של עורך-הדין מכר לשימוש חד-פעמי. המכר חתה את מכר ניהו, מדגם פדו, ליד משרדו של לידסקי, ומסר לו את ה-מפתחות. בתום יום עבודתו יצא לידסקי את המישרד, ניגש ל-מכונית פדו שעמדה בפתח מישרדו וניסה לפתוח אותה. לפתע זינק עליו אדם והתחיל לצעוק: „גנב, גנב!“ לידסקי ניסה להסביר לאיש כי הוא עורך-הדין מפורסם וכי אינו גנב. אולם זה טען כי לידסקי ניסה לפרוץ את מכוניתו. רק אחרי שעורך-הדין הציג את ניירותיו נרגע האיש, וללידסקי ניתנה האפשרות להסביר לו מדוע טיפל במנעול המכונית. מכונית הפדו של מכר של לידסקי חתה מעבר לרחוב.

העניין, ואו הסתבר לו כי המחשב טעה וזיכה אותו ב-4,995,000 לירות יותר מן המגיע לו.

הפסלת אילנה גור הגיעה לישראל מביתה שבבלוס אנג'לס, כדי להכין כאן את התקוותה הבאה. העזרתי ל-התקיים בחודש הבא במאריס. לתדהמתה הסתבר לה כי בארץ נמכרים פסלים מזוייפים כאלו היו פסליה שלה. הגיבה איל-נה: „והי באמת מתמאה גרור לה, אלא שהיא אינה מסתפקת במחמאה, ועומדת לכנס מסיבת-עיתונאים כדי לחשוף את התרמית.“

מנהיג פועלי אשדוד יהושע פרץ נידון למאסר. נקבע לו „מאסר פתוח“, ועליו להתייצב מדי-בוקר בתחנת-המישטרה ברחובות. באחד הימים לא התייצב פרץ בתחנה, כשנשאל השוטר התורן מדוע לא הגיע פרץ, השיב זה: „כנראה לקר לו זמן היום“, והמשיך לקרוא בעיתונו.

עיתונאי ידוע ניגש אל פרץ ואמר לו: „אני מבקש לראיין את אשתך.“ השיב פרץ: „לאיזו מהן אתה מתכוון?“ העיתונאי חשב שחא מתלוצץ, אלא שבירור קצר העלה כי

הגידו כן לזקן

ולירשיו

דיעה ביקורתית ביותר, ובלתי-מקובלת, על חלקו של דויד בן-גוריון בעיצוב ההיסטוריה הישראלית החדשה, הביע עמוס קינו במאמרו „הזקן — ונעריי“ שם כתב:

„בן-גוריון היה הכישלון הגדול ביותר של העם היהודי בעת החדשה. את גודל הכישלון הזה ניתן יהיה למדוד רק אם וכאשר תחליף מדינת ישראל מן המבוי המאד פתוח, שאליו נקלעה מיד עם לידתה כאשר הוא היה המיילד. „בניגוד לשטיפת-המוח הקולקטיבית, שאצלנו הפכה אמת היסטורית, שטיפת-מוח המקובלת רק במישורים מוסליתריים אך אצלנו היא חוזרת עם, דימקראטיה, לא היה בן-גוריון מדינאי גדול, אמת, הוא היה בן-ירור של צירציל ודהיגול וטיפו, אך בניגוד להם, לא נחן בראיה היסטורית, לא חזה את התמורות בעולם, לא כיוון את עמו ואת ארצו לקראת התמורות הללו. אם כיום אנו עומדים בפני שוקת שבורה, הרי זאת-ההוצרים שמורה לרוד בן-גוריון, וכות ההמשך שמורה לנעריי, הממשיכים אותו ונושאים את שמו.“

„שלושה דברים לא חזה בן-גוריון, והרביעי נולד נפל: הוא לא חזה את השואה ואת מימדיה. הוא לא חזה את קץ עידן הקולוניאליזם. הוא לא חזה את עוצמתה, היקפה והשלכותיה של הבטייה הפלשתיאית. והנפל הרביעי, שכולו שלו: הוא הביא את עליה המונית ולא דאג לקלפתה, וכך הניח את התשתית לפער החברתי המאיים עלינו לפחות.“

„על שלושה ועל ארבעה...“ (ידיעות אחרונות)

החומצה הגופריתנית שאכלה בדורת-ש"ח

את אחת הידעות יוצאות-הדופן כיום, על ההבדל הקיים בין דור-הימיידיים במדינה, לבין דור-היורשים, הביע חבר-הכנסת לובה אליאב, בשיחה בהשתתפות פרופ' נתן רוטנשטרייך ועורך-הדין סלומון, שנערכה בהנחיית העיתונאי לוי יצחק הירושלמי:

„אחרי שנוריד את הנופלטגיה ואת האידיאליזציה לגבי הדורות הקודמים, עדיין נשארת בעינה עובדת-היפוס, שאורח-החיים הפשוט והקטמני של הדור-הקודם, שמדיו קיבלנו את הלפיד — ואפילו היה אורח-החיים מלאכותי לפטמים — היה בו משהו אמיתי. הדור שלי הגיע לעמדות-המפתח — עם הממלכה. היתה הפתגורות מהממלכתיות, אורח-החיים הפשוט והצניע נזקק על-ידי רבים מבני דורי כדבר שאין הפץ בו (ואני רוצה להסיק כאן בסגוריים: אין זה עניין

אל"מ נחמיה ארגוב איבד עצמו לדעת, ואחר יותר.“